

**การพัฒนาแบบการจัดการศึกษาการงานอาชีพ
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร***
**A DEVELOPMENT OF MODEL EDUCATIONAL MANAGEMENT
OCCUPATION LEARNING FOR HIGH SCHOOL IN BANGKOK**

อุษาสดา ภูษณสุวรรณศรี¹, เฟื่องอรุณ ปรีดีติลล² และ บุนทรিকা บุลภักดี³
Usasuda Poosanuwansri¹, Fuangarun Preededilok² and Buntarika Bulpakdi³

¹⁻³คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹⁻³Faculty of Education Chulalongkorn University, Thailand

¹Corresponding Author's Email: 6281039927@student.chula.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาการงานอาชีพระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และ 2) เพื่อพัฒนาแบบการจัดการศึกษาการงานอาชีพระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยแบบผสมวิธีโดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาการงานอาชีพ กลุ่มตัวอย่างเป็นหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพจากโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครจำนวน 447 คน เลือกจากตัวแทนของแต่ละโรงเรียน ๆ ละ 3 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการศึกษาการงานอาชีพระดับมัธยมศึกษา มีค่าความเชื่อเท่ากับ .99 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีความต้องการจำเป็น ตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาแบบการจัดการศึกษาการงานอาชีพระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้ให้ข้อมูลจำนวน 18 คน เครื่องมือเป็นแบบสัมภาษณ์และประเด็นการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบันของการจัดการศึกษาการงานอาชีพระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ภาพรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ภาพรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด และมีลำดับความต้องการจำเป็นอยู่ระหว่าง 0.06 – 0.17
2. การพัฒนาแบบควรเน้นการสร้างแรงจูงใจร่วมกันในการจัดการศึกษาการงานอาชีพโดยได้รับการสนับสนุนจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและการจัดกิจกรรมที่สร้างแรงจูงใจหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรกำหนดนโยบายส่งเสริมการจัดการศึกษาการงานอาชีพระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่บูรณาการบริบทท้องถิ่นให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน

* Received 9 April 2025; Revised 8 June 2025; Accepted 18 June 2025

คำสำคัญ: การพัฒนารูปแบบ, การศึกษาระดับมัธยมศึกษา, การศึกษาการงานอาชีพ

Abstract

This research article aims to 1) study the current and desirable conditions of lower secondary occupational education management; and 2) develop a model for lower secondary occupational education management in Bangkok. It is a mixed-method research divided into 2 parts: Part 1: Study of the current and desired conditions of vocational education management. The sample group consisted of 447 heads of vocational education subjects and teachers of vocational education subjects from lower secondary schools in Bangkok, selected from 3 representatives from each school. The employed research instrument used was a questionnaire on lower secondary occupational education management with a reliability coefficients of .994. The statistics used for analysis were mean, standard deviation, and need index. Part 2 studies the guidelines for developing a model for lower secondary occupational education management. The informants were 18 experts. The employed research instruments were interviews form and focus group discussions issues. The data were analyzed by content analysis.

The research results found that:

1. The current status of the management of occupational l education at the lower secondary level, overall and in each aspect, has a high average. The desired condition overall and in each aspect has a very high average. The order of necessity is between 0.06 - 0.17.

2. The development of the model should focus on creating mutual motivation in vocational education management with support from stakeholders and organizing motivating activities.

Relevant agencies should establish policies to promote the management of vocational education at the lower secondary level that integrates local contexts to be in line with the needs of the labor market.

Keywords: Model of development, Occupational education, Secondary education

บทนำ

การศึกษาเป็นส่วนสำคัญในการสร้างความรู้และทักษะต่าง ๆ ของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580 ที่ได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ในช่วงวัยเรียนให้เป็นคนดี มีความรู้ มีทักษะในศตวรรษที่ 21 โดยคำนึงความสามารถ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียนรวมถึงทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศเพื่อให้ผู้เรียนนำไปวางแผนชีวิตและวางแผนการประกอบอาชีพสามารถอยู่ร่วมและทำงานร่วมกับผู้อื่นภายใต้การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างมากในปัจจุบัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562) เป้าหมายการพัฒนาดังกล่าวจึงเน้นคนไทยช่วงวัยเรียน (อายุ 5-14 ปี) และวัยรุ่น (อายุ 15-21 ปี) เน้นการพัฒนาให้ครอบคลุมทั้งทางกาย ใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา กล่าวคือให้เด็กทุกคนมีภาวะโภชนาการที่เหมาะสม ได้รับการปลูกฝังมาตรฐาน คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมอันดีต่าง ๆ ได้รับการพัฒนาที่สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจอย่างเต็มที่ตามศักยภาพมีทักษะชีวิตและการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบทในศตวรรษที่ 21 ทั้งทักษะพื้นฐาน เช่น ทักษะการเรียนรู้ การวางแผน การคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ การแก้ปัญหาที่ซับซ้อน มีความคิดสร้างสรรค์ ความรู้ความสามารถด้าน ภาษา การเงิน ศิลปะ และเทคโนโลยี รวมถึงความเป็นพลเมืองโลก ความสามารถในการปรับตัวเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลง ความยืดหยุ่นทางความคิด ตลอดจนทักษะที่เชื่อมโยงกับโลกการทำงานในอนาคต เช่น ทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นภายใต้สังคมที่มีความแตกต่างระหว่างช่วงวัยและความหลากหลายทางวัฒนธรรม เป็นต้น อีกทั้งประชากรปัจจุบันในช่วงวัยนี้ ได้แก่ Generation Z และ Alpha ยังเกิดและเติบโต ในสภาพแวดล้อมแห่งการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (Disruption) ของโลกศตวรรษที่ 21 ซึ่งทักษะที่จำเป็นแห่งอนาคต (Future Skill) สำหรับช่วงวัยเรียนและวัยรุ่น ได้แก่ 1) ความเข้าใจและการใช้งานเทคโนโลยี (Digital Literacy) 2) การอ่านออก เขียนได้ (Literacy) 3) การเป็นผู้เรียนเชิงรุก (Active Learner) 4) การเป็นพลเมืองที่ดี (Civic Literacy) 5) ความอยากรู้อยากเห็น (Curiosity) การคิดเชิงสร้างสรรค์ (Creative Thinking) (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2565)

จากรายงาน The Future of Jobs Report 2020 จัดทำขึ้นโดย World Economic Forum (2020) ได้กล่าวถึง ทักษะการทำงาน 10 อันดับที่ต้องมีการเสริมทักษะเดิมและเติมทักษะใหม่ (Upskilling/Reskilling) เรียงตามลำดับความสำคัญ ได้แก่ 1) ทักษะการคิด วิเคราะห์และการสร้างสรรค์นวัตกรรม (Analytical thinking and innovation) 2) ทักษะการเรียนรู้เชิงรุกและมีกลยุทธ์การเรียนรู้ (Active learning and learning strategies) 3) ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์และวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (Critical thinking and analysis) 4) ทักษะภาวะผู้นำ และการโน้มน้าวสังคม (Leadership and social influence) 5) ทักษะการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน (Complex problem-solving) 6) ทักษะการคิดสร้างสรรค์การเป็นต้นฉบับ และการเป็นผู้เริ่มต้น

(Creativity, originality and initiative) 7) ทักษะการใช้ติดตามและควบคุมเทคโนโลยี (Technology use, monitoring and control) 8) ทักษะการเขียนและออกแบบเทคโนโลยี (Technology design and programming) 9) ทักษะการมีเหตุผลการแก้ปัญหาและสร้างแนวคิด (Reasoning, problem-solving and ideation) 10) ทักษะความไม่ย่อท้อ ทนต่อความเครียด และมีความยืดหยุ่น (Resilience, stress tolerance and flexibility)

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับสถานการณ์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม ประชากร พลังงานและสิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ ที่มีการเคลื่อนย้ายคน เงิน เทคโนโลยี ข้อมูล ข่าวสารและความรู้อย่างเสรี ทำให้การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและการเรียนรู้ต้องมีพลังในการก่อให้เกิดผลอย่างสร้างสรรค์ต่อการพัฒนา การศึกษาและการเรียนรู้ แต่การจัดการศึกษาไทยเพื่อการประกอบอาชีพที่ผ่านมาในระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่า ยังไม่ได้ให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมให้นักเรียนเข้าสู่ ตลาดแรงงานทั้งที่ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมีกลุ่มสาระการเรียนรู้ และ เทคโนโลยีเป็นหนึ่งในแปดกลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งมีข้อมูลสนับสนุนที่สำคัญได้แก่ การศึกษาไม่ สนับสนุนให้เด็กรู้จักตนเอง และไม่ได้พัฒนาเด็กให้มีความเชี่ยวชาญตามความถนัดเพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การศึกษาขั้นพื้นฐานไม่ได้เตรียมคนเข้าสู่ตลาดแรงงาน และการศึกษาขั้น พื้นฐานยังไม่เชื่อมโยงกับการพัฒนาทักษะการทำงานให้นักเรียน (เกรียง วิถีจำเริญพร และคณะ, 2562) ทั้งนี้จากการศึกษาสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ จากงานวิจัยต่าง ๆ อาทิ นนทวิทย์ ขาวกฤษ (2563) พบว่า ปัญหาสำคัญในการพัฒนา คุณภาพการเรียนการสอนมีสาเหตุมาจากปัจจัยหลายปัจจัยได้แก่ ปัญหาด้านการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ พฤติกรรมของครูผู้สอน การจัดการชั้นเรียน ทักษะของผู้เรียน พฤติกรรมของผู้เรียน การ วัดและประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพรฤทัย มณีวรรณ และ สายฝน แสนใจพรม (2565) พบว่า ปัญหาของการจัดการศึกษาด้านงานอาชีพแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลากร และผู้บริหาร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน อีกทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของพัชญณ สรรสา (2564) พบว่า ปัญหา อุปสรรคของโรงเรียน ได้แก่ งบประมาณไม่เพียงพอ ขาดแคลนครูผู้สอนการงานอาชีพ ขาดวัสดุอุปกรณ์ในการสอน ระยะเวลา ในการจัดการเรียนการสอนไม่เพียงพอ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับพัชญณ สรรสา (2562) กล่าวถึง ปัญหา อุปสรรคในการพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ ระดับ การศึกษาภาคบังคับ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 พบว่า ขาดแคลน ครูผู้สอนงานอาชีพ งบประมาณไม่เพียงพอ ขาดวัสดุ อุปกรณ์ ระยะเวลาในการจัดการเรียนการ สอนไม่เพียงพอ เป็นต้น นอกจากนี้ควรมีหลักสูตรการงานอาชีพแนะนำให้โรงเรียน วัชรสินธุ์ เพ็ญ บุษพา (2564) ศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรวิชาการงานอาชีพในโรงเรียนเพื่อส่งเสริม ทักษะการประกอบอาชีพในอนาคต พบว่า ทักษะการประกอบอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษา อยู่ในระดับน้อย ได้แก่ ทักษะการคิดนวัตกรรม ประสพการณ์ในอาชีพ เป็นต้น อีกทั้งรัตนดา ชุก

ซอน และนายยา ปิรันธนานนท์ (2565) กล่าวถึง ประเด็นสำคัญ ได้แก่ วิธีการเขียนตัวชี้วัด ควรกำหนดการเขียนตัวชี้วัดแยกตามแต่ละกลุ่มอาชีพเน้นไปที่ตัวชี้วัดความสามารถ เนื่องจาก การกำหนดลักษณะมาตรฐานการเรียนรู้มีลักษณะปะปนกัน และเป็นข้อความที่ยาว ไม่ชี้ชัดว่า อยากให้สามารถทำอะไรได้ในกลุ่มอาชีพนั้น ๆ ซึ่งควรแยกมาตรฐานความสามารถตามกลุ่มอาชีพให้ สามารถประเมินผลได้ว่าผู้เรียนมีความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้ รวมถึงการกำหนดชื่อ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้อาชีพ เป็นต้น

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยที่จะศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาการ งานอาชีพระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครเพื่อเป็นประโยชน์แก่โรงเรียนระดับ มัธยมศึกษาที่จัดการศึกษาการงานอาชีพของกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพในการส่งเสริม ผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีในการดำรงชีวิตประจำวันและการทำงานในยุคศตวรรษที่ 21 ซึ่งจะสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และประเด็นยุทธศาสตร์ชาติ รวมไปถึงความ ต้องการของตลาดงานที่นำไปสู่การพัฒนาประเทศในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาการงานอาชีพ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาการงานอาชีพระดับมัธยมศึกษาตอนต้นใน กรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงผสมผสาน (Mix Methodology Research) ระหว่างการ วิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมี แบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (Indept-interview) พัฒนา รูปแบบการจัดการศึกษาการงานอาชีพ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร ใน 5 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านเจตคติ ด้านการดำรงชีวิตและครอบครัว และด้านอาชีพ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ได้แก่ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ และครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพจากโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาศึกษา ใน กรุงเทพมหานครจำนวน 269 แห่ง รวมจำนวนทั้งสิ้น 1,023 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ และครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพจากโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาศึกษาใน กรุงเทพมหานครจำนวน 149 แห่ง จำนวน 477 คน จำแนกเป็นโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 213 คน สังกัดคณะกรรมการส่งเสริม

การศึกษาเอกชน (สช.) จำนวน 207 คน โรงเรียนสาธิตระดับมัธยมศึกษาสังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) จำนวน 27 คน โดยใช้วิธีสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้เชี่ยวชาญจำนวน 18 คน โดยแบ่งผู้ให้สัมภาษณ์จำนวน 6 คน และผู้สนทนากลุ่ม จำนวน 12 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาการงานอาชีพระดับมัธยมศึกษา เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ตรวจสอบความเที่ยงตรงโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ผลการวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องเท่ากับ .88 นำเครื่องมือไปทดลองกับผู้ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีคุณลักษณะคล้ายกันกับกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach, 1990) มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .99 และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นแบบสัมภาษณ์และประเด็นสนทนากลุ่มเกี่ยวกับแนวทาง การจัดการศึกษาการงานอาชีพระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการโดยติดต่อผ่านหน่วยงานสารบรรณของโรงเรียนเพื่อประสานส่งข้อมูลต่อครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่เป็นตัวอย่างการวิจัย ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย ดำเนินการเก็บข้อมูล และบันทึกข้อมูลที่ได้ จำนวน 477 ชุด ทำการนัดสัมภาษณ์และการจัดประชุมสนทนากลุ่ม โดยดำเนินการเก็บข้อมูลทั้งหมดระหว่างเดือนสิงหาคม - พฤศจิกายน 2567

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ วิเคราะห์หาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์การวิจัยที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาการงานอาชีพระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร แสดงดังตารางที่ 1 และ 2

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการจัดการศึกษาการงานอาชีพระดับมัธยมศึกษาตอนต้นใน กรุงเทพมหานครด้านเป้าหมายการจัดการศึกษาโดยภาพ และรายด้าน

เป้าหมายการจัดการศึกษา การงานอาชีพ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI Modified
	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	
1. ด้านความรู้	3.84	0.918	มาก	4.33	0.808	มาก	0.13
2. ด้านทักษะ	3.95	0.722	มาก	4.47	0.643	มาก	0.13
3. ด้านเจตคติ	4.37	0.639	มาก	4.66	0.532	มากที่สุด	0.06
4. ด้านการดำรงชีวิตและ ครอบครัว	4.08	0.694	มาก	4.56	1.037	มากที่สุด	0.12
5. ด้านอาชีพ	4.05	0.699	มาก	4.57	0.598	มากที่สุด	0.13

รวมเฉลี่ย 4.06 0.734 มาก 4.52 0.724 มาก
ที่สุด 0.11

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของการจัดการศึกษาการงานอาชีพระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครด้านเป้าหมายการจัดการศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.734) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านเจตคติมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.639) และ ด้านความรู้มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = 0.918) ในขณะที่สภาพที่พึงประสงค์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.724) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านเจตคติมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.66$, S.D. = 0.532) และด้านความรู้มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.808) และผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นพบว่ามีความต้องการจำเป็นอยู่ระหว่าง 0.06 – 0.13 โดยด้านที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะและด้านอาชีพ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการจัดการศึกษาการงานอาชีพระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ในภาพรวมและรายด้าน

กระบวนการจัดการเรียน การสอน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI Modified
	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	
1. ด้านวัตถุประสงค์	3.81	0.891	มาก	4.45	0.738	มาก	0.17
2. ด้านเนื้อหา	3.97	0.741	มาก	4.47	0.639	มาก	0.13

กระบวนการจัดการเรียน การสอน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI Modified
	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	
3. ด้านวิธีการสอน	4.24	0.691	มาก	4.65	0.548	มากที่สุด	0.10
4. ด้านการวัดและ ประเมินผล	4.13	0.720	มาก	4.55	1.037	มากที่สุด	0.10
รวมเฉลี่ย ที่สุด		4.04	0.761	มาก	4.53	0.741	มาก
	0.12						

จากตารางที่ 2 พบว่า สภาพปัจจุบันของการจัดการศึกษาการงานอาชีพพระดั
มัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนในภาพรวมอยู่ใน
ระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.761) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านวิธีการสอนมีค่าเฉลี่ย
สูง ส ู ด ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.691) แ ล ะ ด ั าน ว ั ต ถุ ป ะ ส ง ค์
มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.81$, S.D. = 0.891) ในขณะที่สภาพที่พึงประสงค์ในภาพรวมอยู่ใน
ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.741) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านวิธีการสอนมี
ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.548) และ ด้านวัตถุประสงคมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด($\bar{X} = 4.45$, S.D.
= 0.738) และผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นพบว่ามีดัชนีความต้องการอยู่ระหว่าง 0.10
– 0.17 โดยด้านที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านวัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์การวิจัยที่ 2 พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาการงานอาชีพพระดั
มัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร

การพัฒนาการจัดการศึกษาการงานอาชีพพระดัมัธยมศึกษาตอนต้นใน
กรุงเทพมหานครให้เหมาะสมกับสังคมไทยในอนาคต แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่ 1) การ
รักษาแบบแผน (Latency): การสร้างแรงจูงใจร่วมกันในการจัดการศึกษาการงานอาชีพ แบ่ง
ออกเป็น (1) ด้านผู้สอน พบว่า ครูได้รับการพัฒนาให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะที่เป็นที่
ต้องการตลาดแรงงาน ควรพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบ Active learning และ Project –
based learning ควรส่งเสริมให้ครูสร้างร่วมมือกับสถานประกอบการ หน่วยงานภาครัฐ
และชุมชน (2) ด้านผู้ปกครอง พบว่า ผู้ปกครองควรส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และหา
ประสบการณ์จริงผ่านการปฏิบัติและเปิดใจยอมรับทางเลือกของผู้เรียนและสนับสนุนให้ผู้เรียน
เลือกเส้นทางอาชีพเอง (3) ผู้ประกอบการ พบว่า ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียน
ได้เข้ามาฝึกปฏิบัติงานจริง ร่วมออกแบบหลักสูตร จัดหาผู้เชี่ยวชาญและร่วมกันพัฒนาหลักสูตร
ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และ (4) หน่วยงานภาครัฐ ควรสนับสนุน
งบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาที่จำเป็นสำหรับการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนา

ทักษะอาชีพของผู้เรียน รวมถึงมีส่วนร่วมในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในทุกรูปแบบ และ 2) การศึกษาแบบแผน (Latency) : การสร้างแรงจูงใจในการจัดการศึกษาการงานอาชีพและกิจกรรมที่สร้างแรงจูงใจ พบว่า (1) จัดกิจกรรมแนะแนวอาชีพเชิงรุก (2) บูรณาการการเรียนการสอนโดยนำทักษะอาชีพไปประยุกต์อยู่ในรายวิชาพื้นฐาน (3) ส่งเสริมการฝึกงานและสร้างระบบพี่เลี้ยง (4) จัดประกวดแข่งขันทักษะเพื่อสร้างแรงบันดาลใจและเปิดเวลาแสดงความสามารถ (5) เผยแพร่ความสำเร็จพร้อมยกย่องเชิดชูและสร้างความภาคภูมิใจในอาชีพ และ 3) การรักษาแบบแผน (Latency) การสร้างแรงจูงใจร่วมกันในการจัดการศึกษาการงานอาชีพในการประเมินและปรับปรุง พบว่า ควรมุ่งเน้นการประเมินผลแบบองค์รวมคำนึงถึงทักษะ ความรู้ และคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการทำงาน

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัย ผู้วิจัยได้พิจารณาประเด็นที่ค้นพบมานำเสนอตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังต่อไปนี้

1. สภาพปัจจุบันของการจัดการศึกษาการงานอาชีพระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครด้านเป้าหมายการจัดการศึกษาทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านเจตคติมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และ ด้านความรู้มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ในขณะที่สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด โดยด้านเจตคติมีค่าเฉลี่ยสูงสุดและด้านความรู้มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด และผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นพบว่ามิติดัชนีความต้องการอยู่ระหว่าง 0.06 – 0.13 โดยด้านที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะและด้านอาชีพ ทั้งนี้เนื่องจาก สภาพปัจจุบันของการจัดการศึกษา พบว่าสภาพปัจจุบันในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการจัดการศึกษาการงานอาชีพในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีแนวโน้มที่ดี และมีการดำเนินงานตามเป้าหมายในระดับที่น่าพอใจ อย่างไรก็ตาม เมื่อลงลึกในแต่ละด้าน พบว่า ด้านเจตคติ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้การงานอาชีพ มีความสนใจ เห็นความสำคัญ และเปิดรับต่อเนื้อหาหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง ด้านความรู้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด สะท้อนให้เห็นถึงข้อจำกัดในการถ่ายทอดความรู้หรือการเรียนรู้ในเชิงทฤษฎี อาจมาจากหลักสูตรที่เน้นทักษะหรือกิจกรรมมากกว่าความรู้พื้นฐานเชิงลึก หรืออาจเกิดจากวิธีการสอนที่ยังไม่สามารถสร้างความเข้าใจที่ชัดเจนให้กับผู้เรียน ในขณะที่ สภาพที่พึงประสงค์ ผลวิจัยชี้ว่าสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับ มากถึงมากที่สุด ในทุกด้าน ซึ่งแสดงถึงความคาดหวังที่สูงของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ครู ผู้บริหาร หรือผู้กำหนดนโยบาย ว่าการจัดการศึกษาควรส่งเสริมทั้งด้านเจตคติ ความรู้ และทักษะอย่างสมดุล โดยเฉพาะด้านเจตคติ ยังคงมีค่าเฉลี่ยสูงสุด แสดงถึงความต้องการรักษาและส่งเสริมทัศนคติที่ดีต่อการทำงานอาชีพอย่างต่อเนื่อง ด้านความรู้ ยังมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด แม้เป็นสภาพที่พึงประสงค์ สะท้อนว่าผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอาจเห็นว่าความรู้ทางทฤษฎีควรได้รับการพัฒนาเพิ่มเติมเพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิบัติจริง สำหรับผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็น

(PNI) ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (0.06 – 0.13) บ่งชี้ถึงระดับความแตกต่างระหว่างสภาพปัจจุบันกับสภาพที่พึงประสงค์ โดย: ด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ (สูงสุด) ด้านทักษะ และด้านอาชีพ ผลนี้แสดงว่าควรมีการพัฒนาในด้านเนื้อหาความรู้ให้ครอบคลุมและลึกซึ้งยิ่งขึ้น เสริมสร้างทักษะการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม และเชื่อมโยงกับการประกอบอาชีพในอนาคตอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นแม้ว่าสภาพปัจจุบันจะอยู่ในระดับที่ดี แต่ยังมีช่องว่างระหว่างสภาพปัจจุบันกับสภาพที่พึงประสงค์ โดยเฉพาะในด้านความรู้ ทักษะ และอาชีพ จึงควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาหลักสูตร การสอน และทรัพยากรการเรียนรู้ เพื่อให้การจัดการศึกษา การงานอาชีพในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นสามารถตอบสนองความต้องการในอนาคตได้อย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเกรียง ฐิติจำเริญพร และคณะ (2562), พัทธญาณ สารสา (2562) และ พรฤทัย มณีวรรณ และ สายฝน แสนใจพรหม (2565) ที่พบว่า ปัญหาสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนมีสาเหตุมาจากปัจจัยหลายปัจจัยได้แก่ ปัญหาด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พฤติกรรมของครูผู้สอน การจัดการชั้นเรียน ทักษะของผู้เรียน พฤติกรรมของผู้เรียน การวัดและประเมินผล รวมถึงด้านบุคลากรและผู้บริหาร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน

2. พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาการงานอาชีพระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า การสร้างแรงจูงใจร่วมกัน ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาการงานอาชีพ ซึ่งมีผลโดยตรงต่อคุณภาพของการจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีความหลากหลายทั้งในด้านผู้เรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา รวมถึงบริบทของโรงเรียน การสร้างแรงจูงใจร่วมกันในที่นี้ ครอบคลุมถึง แรงจูงใจของครู ผู้บริหาร นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ซึ่งผลการวิจัยพบว่าปัจจัยดังกล่าวส่งเสริมให้การจัดการศึกษาเกิดผลสัมฤทธิ์มากขึ้นในหลายด้าน ดังนี้ (1) **ครู และบุคลากรทางการศึกษา** ครูที่มีแรงจูงใจในการจัดการเรียนการสอนด้านการงานอาชีพ ไม่เพียงแต่นำเสนอเนื้อหาที่สอดคล้องกับชีวิตจริงและทักษะอาชีพเท่านั้น แต่ยังแสวงหาแนวทางการสอนใหม่ ๆ มีการบูรณาการกิจกรรมที่กระตุ้นความสนใจของผู้เรียน และสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่สนุกสนาน ซึ่งส่งผลต่อความสนใจและทัศนคติที่ดีของนักเรียน (2) **นักเรียน** การสร้างแรงจูงใจของนักเรียน เช่น การเห็นคุณค่าของทักษะอาชีพ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับอาชีพในชีวิตจริง หรือแม้แต่การได้เห็นแบบอย่างจากบุคคลในครอบครัวหรือชุมชน ล้วนเป็นแรงกระตุ้นสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนเห็นประโยชน์ของวิชาการงานอาชีพ และพัฒนาความสนใจที่ต่อยอดสู่การประกอบอาชีพในอนาคต (3) **ผู้บริหารและนโยบายโรงเรียน** แรงจูงใจจากผู้บริหารในการส่งเสริมวิชาการงานอาชีพ เช่น การจัดสรรทรัพยากร การสนับสนุนโครงการ การเชิญวิทยากรจากภายนอก หรือการสร้างเครือข่ายกับสถานประกอบการ ทำให้การเรียนการสอนมีความเข้มข้นและเกิดความต่อเนื่องมากขึ้น (4) **ผู้ปกครองและชุมชน** เมื่อผู้ปกครองและชุมชนมีแรงจูงใจร่วมในการสนับสนุนการจัดการศึกษาการงานอาชีพ เช่น การ

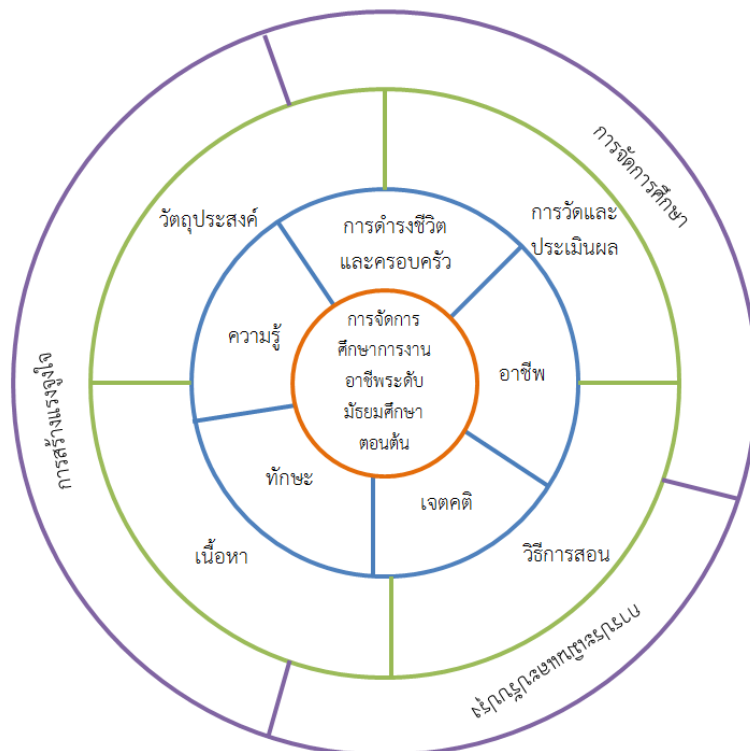
เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม การให้โอกาสนักเรียนฝึกงาน หรือการส่งเสริมบุตรหลานในทางเลือก อาชีพ ก็จะช่วยเพิ่มความเชื่อมโยงระหว่างโรงเรียนกับโลกของงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังสามารถอภิปรายถึงการเชื่อมโยงกับแนวคิดทางทฤษฎี ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ ทฤษฎีแรงจูงใจของมาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of Needs) ซึ่งชี้ว่า เมื่อบุคคลได้รับ แรงจูงใจในระดับพื้นฐานและมีเป้าหมายที่ชัดเจน ก็จะพัฒนาตนเองไปสู่การบรรลุศักยภาพ สูงสุด เช่นเดียวกับกรณีการจัดการศึกษาการงานอาชีพ หากทุกฝ่ายมีแรงจูงใจร่วมกัน ก็จะทำให้ เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และตอบโจทย์เป้าหมายของหลักสูตรอย่างแท้จริง ทั้งนี้ การสร้างแรงจูงใจ ร่วมกันในการจัดการศึกษาการงานอาชีพจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ควรถูกออกแบบเป็นส่วน หนึ่งของรูปแบบการจัดการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบกิจกรรม การมีส่วนร่วม หรือแนวทาง ส่งเสริมการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการและแรงบันดาลใจของทุกภาคส่วน ซึ่งจะช่วย ยกระดับคุณภาพของการศึกษาด้านการงานอาชีพให้มีประสิทธิภาพและเกิดผลในระยะยาว

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาการงานอาชีพระดับ มัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร พบว่า การสร้างแรงจูงใจ เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างชัดเจน โดยเฉพาะในวิชาการงานอาชีพซึ่งเป็นรายวิชาที่ เกี่ยวข้องกับทักษะชีวิต ทักษะการทำงาน และการเตรียมความพร้อมสู่โลกของอาชีพในอนาคต ดังนี้ (1) การสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ ผลการวิจัยสะท้อนว่า ผู้เรียนมีความต้องการ ที่จะเรียนรู้เมื่อเห็นว่าเนื้อหาหรือกิจกรรมมี ความเกี่ยวข้องกับชีวิตจริง และสามารถนำไปใช้ ประโยชน์ได้ โดยเฉพาะในด้านการฝึกทักษะอาชีพ การวางแผนชีวิต และการสร้างรายได้ ซึ่ง สอดคล้องกับ ทฤษฎีแรงจูงใจของ Keller (ARCS Model) ที่ระบุว่าแรงจูงใจในการเรียนรู้เกิด จาก 4 ปัจจัยหลัก ได้แก่ Attention (ความสนใจ): การเริ่มต้นด้วยกิจกรรมที่น่าสนใจ เช่น การ จำลองสถานการณ์การทำงาน การเรียนรู้ผ่านสื่อมัลติมีเดีย หรือการลงมือปฏิบัติจริง Relevance (ความเชื่อมโยง): เนื้อหาต้องมีความเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันและความต้องการ ของผู้เรียน เช่น การจัดการเงินในชีวิตประจำวัน หรือการทำอาหารง่ายๆ ที่สามารถนำไปขายได้ Confidence (ความมั่นใจ): ผู้เรียนต้องได้รับโอกาสในการฝึกฝนจนเกิดความมั่นใจในตนเอง เช่น การทำโครงการรายบุคคลหรือกลุ่ม Satisfaction (ความพึงพอใจ): เมื่อผู้เรียนประสบความสำเร็จ ในกิจกรรม จะเกิดความภูมิใจและมีแรงจูงใจในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (2) กิจกรรมที่สร้าง แรงจูงใจในการเรียนรู้การงานอาชีพ กิจกรรมที่ได้รับการพัฒนาตามรูปแบบที่เสนอในการวิจัย มุ่งเน้นการสร้างแรงจูงใจในหลายรูปแบบ โดยสามารถจำแนกออกเป็นกลุ่มกิจกรรมหลักได้ดังนี้ กิจกรรมการเรียนรู้เชิงบูรณาการ: เช่น การเชิญวิทยากรจากภาคธุรกิจ หรือการบูรณาการ ความรู้ระหว่างการงานอาชีพกับวิชาอื่น เช่น คณิตศาสตร์หรือวิทยาศาสตร์ กิจกรรมฝึกทักษะ จริง: เช่น การฝึกทำอาหาร การเย็บผ้า การจัดสวน หรือการจำลองธุรกิจขนาดเล็ก ทำให้นักเรียนรู้สึกว่าการเรียน “ทำได้” และ “ใช้ได้จริง” กิจกรรมสร้างรายได้/โครงการอาชีพ: เช่น โครงการนักเรียนทำของขายในตลาดนัดโรงเรียน การจัดทำแบรนด์สินค้า หรือการเปิดเพจขาย

ของออนไลน์ เป็นกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับเทคโนโลยีและโลกยุคใหม่ กิจกรรมแนะแนวอาชีพ: การให้ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ ผ่านการเรียนรู้แบบเวิร์กช็อป หรือการพานักเรียนไปศึกษาดูงานในสถานประกอบการ กิจกรรมเหล่านี้ไม่เพียงแต่สร้างแรงจูงใจ แต่ยังส่งเสริมทักษะการทำงานจริง ทักษะการสื่อสาร และการทำงานเป็นทีม ซึ่งเป็นทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21 ทั้งนี้ การสร้างแรงจูงใจในการจัดการศึกษาการงานอาชีพ ต้องอาศัยการออกแบบกิจกรรมที่มีความเกี่ยวข้องกับความต้องการของผู้เรียน มีความท้าทาย และสามารถวัดผลสัมฤทธิ์ที่จับต้องได้ การเรียนรู้ในลักษณะ “ลงมือทำจริง” และ “เห็นผลจริง” คือหัวใจสำคัญของการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาการงานอาชีพที่ประสบความสำเร็จ ซึ่งผลการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นอย่างชัดเจนว่าแรงจูงใจที่ดีสามารถขับเคลื่อนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

องค์ความรู้ใหม่

จากผลการวิจัยสามารถสรุปเป็นองค์ความรู้ได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับ

จากภาพที่ 1 แสดงให้เห็นว่าการจัดการศึกษาการงานอาชีพเป็นการพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นในปัจจุบัน ซึ่งการที่จะดำเนินการให้ประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพได้นั้นจำเป็นจะต้องอาศัยปัจจัยหลายปัจจัย อาทิ การกำหนดเป้าหมายในการจัดการศึกษา กระบวนการจัดการเรียนการสอน รวมถึงการสร้างแรงจูงใจในมิติของกิจกรรมที่ส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดความต้องการในการเรียนด้านอาชีพ นอกจากนี้ยังมีการวัดประเมินผลที่จะสะท้อนถึงความสำเร็จในการจัดการศึกษาการงานอาชีพของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การจัดการศึกษาการงานอาชีพให้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อช่วยพัฒนาให้ผู้เรียน มีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง สามารถนำความรู้เกี่ยวกับการดำรงชีวิต และการอาชีพมาประยุกต์ใช้ในการทำงานอย่างมีความคิดสร้างสรรค์และแข่งขันในสังคมไทยและสากลเห็นแนวทางในการประกอบอาชีพ รักการทำงาน และมีเจตคติเจตคติที่ดีต่อการทำงาน สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างพอเพียงและมีความสุข และเพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ซึ่งการจัดการศึกษาดังกล่าวให้มีประสิทธิภาพ จำเป็นอย่างยิ่งที่ ครูและบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน ผู้บริหารและนโยบายของโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชน มีส่วนร่วมและมีการดำเนินงานอย่างมีคุณภาพจึงจะทำให้การจัดการศึกษาการงานอาชีพสามารถพัฒนาทักษะชีวิตให้กับนักเรียนได้ จากผลการวิจัยผู้วิจัยขอเสนอข้อเสนอแนะใน 2 ประเด็นดังต่อไปนี้ 1) ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ ประกอบด้วย 1.1) หน่วยงานต้นสังกัดควรนำผลการวิจัย โดยเฉพาะการกำหนดเป้าหมายในการจัดการศึกษาการงานอาชีพด้านความรู้ไปกำหนดนโยบายในการส่งเสริมให้สถานศึกษากำหนดเป้าหมายที่มุ่งเน้นทั้งความรู้และทักษะในการเรียนรู้ด้านอาชีพ 1.2) สถานศึกษาควรนำผลการวิจัยไปกำหนดเป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนโดยเฉพาะการกำหนดวัตถุประสงค์การจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะอาชีพที่ชัดเจน และ 2) ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ประกอบด้วย 2.1) ควรศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาทั้งตอนต้นและตอนปลาย 2.2) ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา และ 2.3) ควรศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนกลุ่มการงานอาชีพเพื่อสร้างอาชีพให้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- เกรียง จิตติจำเริญพร, ชาริณี ตริวัณณูญ และ สิริพันธุ์ สุวรรณมรรคา. (2562). การพัฒนากระบวนการนำครูใหม่เข้าสู่วิชาชีพ โดยใช้แนวคิดการพัฒนabethเรียนร่วมกันเป็นฐาน ร่วมกับการเป็นพี่เลี้ยงเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้การสอน. วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 47(1), 21-41.
- พัชญภณ สารสา. (2562). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม นักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาดาก เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- รัตนา ชุกซอน และนัตยา ปิณฑานนท์ (2565) การศึกษาแบบแผนการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการงานอาชีพสู่มาตรฐานสากล. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 24(2), 248-255.
- พรฤทัย มณีวรรณ และ สายฝน แสนใจพรม.(2565). สภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการศึกษาด้านงานอาชีพ โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่. วารสารครุศาสตร์ราชภัฏ เชียงใหม่. 1(2). 17 – 32.
- วรรณดี สุทธิวรการ. (2560). การเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง และการวิจัยเชิงปฏิบัติการ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สยาม.
- วัชรสินธุ์ เพ็งบุบผา. (2564). ทักษะการประกอบอาชีพที่สำคัญในโลกยุคใหม่ที่นักเรียนไทยควรได้รับการพัฒนา : การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. ครุศาสตร์สาน, 15(1), 137-149.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2565). การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- World Economic Forum. (2020). From teaching excellence to expertise development: A pedagogic developing expertise.
<https://www.weforum.org/reports/the-future-of-jobs-report-2020>